

Sedlec

1142- 1783

Vznik kláštera

- Nejstarší cisterciácký klášter v Čechách.
- Založen 1142 **šlechticem Miroslavem** se svolením knížete Vladislava II. Pomoc při tomto založení měl i olomoucký biskup **Jindřich Zdík**, který pravděpodobně zprostředkoval kontakt s cisterciáckým řádem, jenž dosud neměl v Čechách své zastoupení.
- Mateřským domem klášter Waldsassen v Chebsku (Egerland)

Cîteaux -	Morimond –	Kamp -	Volkenrode-	Waldsassen -	Sedlec
1098	1117	1123	1131	1133	1142

Vývoj 1142-1282

- Soukromý klášter
- Mezi polovinou 12. století- cca 1290 nepříliš významný, chudý klášter
- 1281 bída v Čechách (hladomor), postihl i klášter, uvažovalo se o jeho zrušení. Píše o tom Zbraslavská kronika, je to i v řádových dokumentech.
- Nový opat Heidenreich (1282-1320)

Hospodářský vzestup kolem 1300

- Zásadní změna, otevření stříbrných ložisek v okolí kláštera, na nichž vznikla Kutná Hora.

Dolování přineslo klášteru jako vlastníku pozemků velké bohatství (podíl na urbuře)

Poplatky z kutnohorských domů, lázní a mlýnu.

Práva ke kutnohorským kostelům a kaplím (fara v Malíně)

Opat Heidenreich (1282-1320)

Rozvoj kláštera

- Nejvýznamnější postava středověkého Sedlce.
- Hospodář, politik, stavebník
- Sedlec -nejbohatším klášterem Českého království.
- To umožnilo vzestup počtu řeholníků
- Konvent snad měl více než 100 členů.

Opat Heidenreich (1282-1320)

Politický význam kláštera

- Přítel a rádce Václava II. Významná postava na dvoře Václava II.
- Křtil panovníkovy děti – titulatura “kmostr” (compater)
- Byl u králova úmrtního lože. Jeden z vykonavatelů jeho závěti.
- Spolu s dalším cisterciáckým opatem Konrádem ze Zbraslavi se po vymření rodu Přemyslovců se zasloužil o nástup Lucemburků na český trůn.

Opat Heidenreich (1282-1320)

Rozvoj kláštera

- Přízeň Václava II. měla vliv na další rozvoj sedleckého kláštera.
- Četná královská privilegia.
- Na počátku 14. století více než 50 vsí, dvě městečka (Malín, Malešov) a 15 hospodářských dvorů.
- majetku se nacházela v širším okolí Sedlce a tvořila souvislý pás od Kutné Hory na sever do Polabí; klášterní statky zasahovaly též na Kolínsko a Kouřimsko.

Opat Heidenreich (1282-1320)

Přestavba kláštera kol. 1300

- Původní klášter vybudován v románském stylu.
- Za Heidenreicha zcela přestavěn.
- Konventní chrám byl založen na půdorysu latinského kříže s pěti loděmi, trojlodním transeptem a katedrálním polygonálním ochozem s věncem kaplí. Ve středověku představoval spolu s katedrálou v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi jednu z největších chrámových staveb vůbec a i dne se se svými 90 metry délky řadí k mimořádně rozlehlým kostelům.
- Nezachoval se v původní podobě, ale v Santiniho přestavbě, která proběhla kolem 1700 (styl barokní gotika).
- Dnes památka UNESCO

Sedlec, pohled od jihu

Sedlecká katedrála

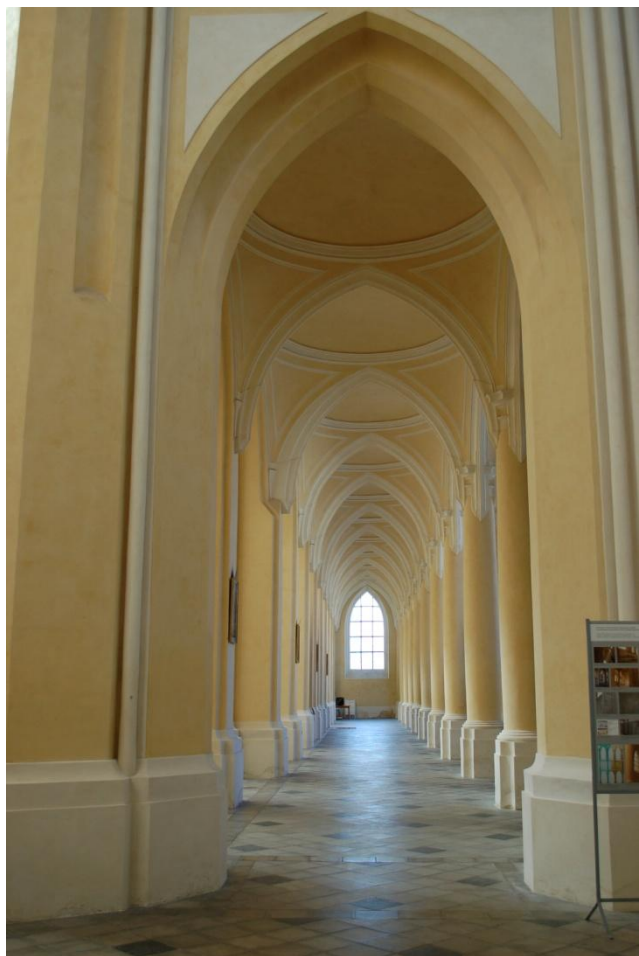

Jeden ze čtyř kostelů katedrálního typu v Čechách.

Jediná část původní gotické stavby-vstup do transeptu

Sedlec, vedlejší loď a katedrální ochoz

Sedlec-pohled do vedlejších lodí

Sedlec, pohled od severu

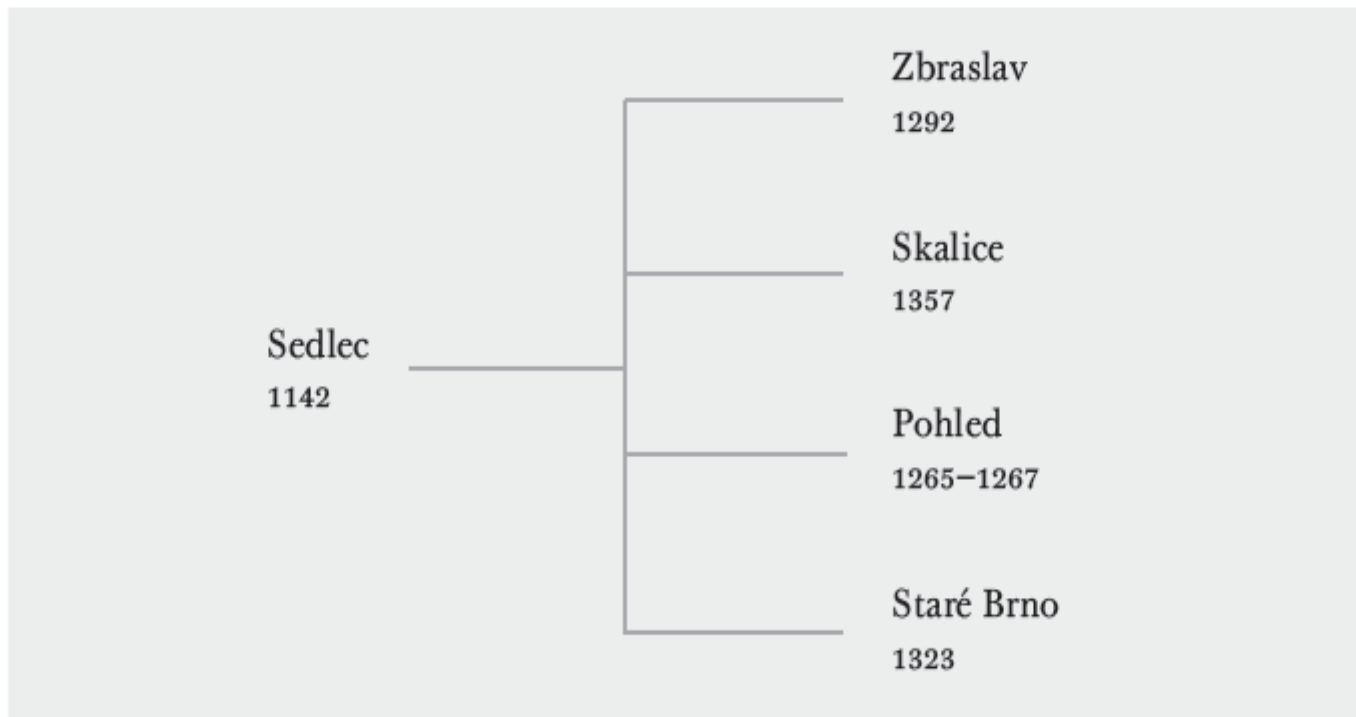
Sedlec, pohled od východu

Filiace sedleckého kláštera

- Ve filiační politice byl Sedlec velmi úspěšný.
- Získal většinu filiací, které vznikly od konce 13. století.
- Ve starším období neměl žádné filiace.

Filiace sedleckého kláštera

Laické pohřebiště u kláštera

- Velmi populární- prostředí cisterciáků
- 1317-1318 hladmor. Údajně zde pohřbeno 30 000 lidí.
- Na přelomu 13.a 14. století zde postavena kaple Všech Svatých

Sedlec- kaple Vřech Svatých (dnes kostnice)

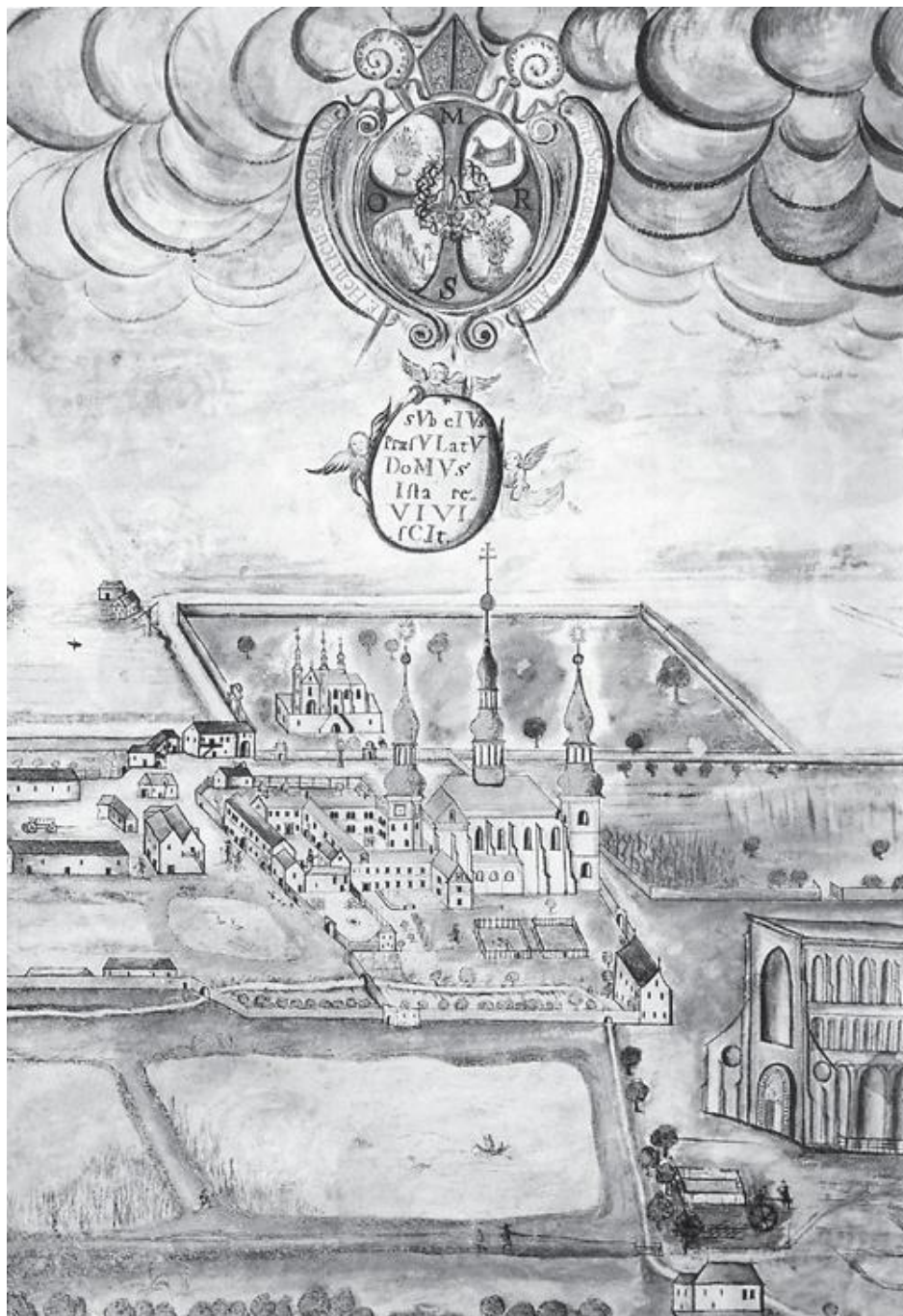
Kult Božího Těla

1389 v Sedlci založeno bratrstvo Božího Těla

Jeho centrem kaple Božího Těla v kostele sv. Filipa a Jakuba (kostel v bráně kláštera pro laické návštěvníky)

Poutě s okázalým procesím kutnohorských horníků na svátek Božího Těla.

Upomínkou na kult Božího Těla velká gotická monstrance ze zlaceného stříbra

Sedlecký rukopis 17. století ukazuje kostel sv. Filipa a Jakuba s kaplí Božího Těla (uprostřed),
Za ním hřbitovní kaple Všech Svatých,
Vpravo část poničeného konventního kostela (katedrály).

Počátky hospodářské krize

- Přelom 13. a 14. století přinesl vrchol slávy sedleckého kláštera. Zároveň však tato doba již v sobě nesla příznaky budoucích krizí.
- Klášter se stal bankéřem českých králů- zatímco Václav II. dlužil klášteru 4000 kop grošů, za Jana Lucemburského tento dluh stoupl již na 14 000 kop grošů.
- Značné zatížení klášterní pokladny představovala také finančně náročná politická angažovanost opatů stejně jako velkorysá přestavba klášterního areálu.
- Po Heidenreichově smrti vypukla hospodářská krize, která provázela většinu 14. století.

Hospodářská krize

- Hospodářská krize – finanční nároky Jana Lucemburského. Postihla všechny kláštery.
- Mírné zlepšení za Karla IV.
- Hluboká krize ze Václava IV.

Spor o duchovní správu nad Kutnou Horou

- Většina Kutné Hory patřila k malínské farnosti
- 1375 přiznána patronátní práva k Malínu sedleckým cisterciákům a v roce 1381 byla fara přímo klášteru inkorporována. Farářem zde některý z mnichů.
- Špatné vztahy s Kutnou Horou.
- Konec 14. století – počátek výstavby kostela sv. Barbory (mimo sedlecké území, na pozemcích patřících k faře v Pněvicích patřící Pražské kapitule)

Předzvěst domácí války

- 1412 vypálení Malína a vyvraždění obyvatel kutnohorskými horníky
- Již tehdy se ukázala averze okolí vůči opatství (německý charakter, pověst o velkém bohatství, později silný protihusitský postoj).

- 24.4.1421 sedlecký klášter dobyt pražským vojskem vedeným Janem Želivským. Vypálen a pobořen.
- Mniši již dříve odešli do exilu (většina v Klosterneuburgu).

Klášterní život obnoven v 50. letech 15. století.

Postavení kláštera zcela změněno (ztratil většinu majetku –sekularizace).